

הניתוחים ניצבה בפניהם דמותו של עיי תונאי.
הוא היה מוכר להם. היה זה כתב למר חב. יונה שמשי, שאשתו עובדת במזכירות בית-החולים. אלא שלא היתה זו אשתו של יונה, שהעבירה אליו את הידיעה המרעישת. היא נמצאת מזה חמישה חודשים בחופשת-לידה, לא ידעה כלל על ההשתלה המכור צעת בבית-החולים, אלא לאחר שיונה חזר לביתו בשעה שלוש בלילה.

למנתחים התגלה או דבר, שהיה ידוע לאחרים מזה זמן רב: שבמדינה של יהודים דים אי-אפשר לשמור סודות. שעה שנערך הניתוח, כבר הועברה הידיעה על כך בי כמה צינורות.

מקור סמוי הודיע על ההשתלה ליונה שמשי, לקול-ישראל ולמערכת הארץ. רק יונה שמשי גילה חוש עיתונאי למופת, מיהר לרוץ לבית-החולים. הוא הסתובב בחדר ההמתנה. בני משפחת סולם, ששהו שם, סברו שהוא קרובו של האיש ממנו הוצא הלב. הם דאגו להרגיעו ולמסור לו את כל הפרטים באשר לזהותו של האיש המקבל את הלב. יונה העז וניסה להציץ לחדר הניתוחים, משם גירשוהו הרופאים. אבל בידו היה כבר הסיפור המלא. למחרת היה למרחב עיתון הבוקר היחיד ש הופיע בכותרת ראשית, שמתחתה כל הסיפור על ההשתלה.

★ ★ ★

„דבר” נגד קופת-חולים

כך התפרצין מעטה הסודיות בו ניסה פרופ' לוי לעטות את השתלת הלב הראשונה בישראל.

עמה התרחש הדבר שפרופ' לוי חשש

האם שייך הלב-השתול לאברהם סדגת- (בחמונה עם אשתו) שנפטר ביום ההשתלה?

מתמי לקחו את הלב?

ממנו ביותר: מחול-השדים לגילוי זהותו של האיש ממנו הוצא הלב השתול. בידעם את מה שעמד להתחולל, ניסו הרופאים למנוע את השערוריה. דובר מרכז קופת-חולים, גלצקי, צילצל למערכות כל העיתונים במדינה, ביקש לאל לפרסם כל ידיעה באשר לזהותו של תורם-הלב. הוא הודיע שביום הראשון השבוע, תכנס ועד דת-העורכים, שעליה יוטל להחליט בשאלה המוסרית: האם לפרסם את זהותו של ה תורם.

זוהי בעייה עדינה מאוד. פרופ' בארנארד, למשל, נוהג לפרסם מייד עם ההודעה על ההשתלה גם את זהות האדם ממנו נלקח הלב. מהניסיון בארצות-הברית, שם התגלו מיקרי סחטנות מצד משפחות תורמי-הלבבות כלפי בעלי הלבבות השתולים, כבר חוקקו מספר מדינות חוקים, לפיהם חובה לשמור על שם התורם בסוד. במדינת ישראל, בגלל חוק האנטומיה העדין והמסובך, הופכת הבעייה לחמורה פי כמה. שכן מש פתחו של האיש ממנו נלקח הלב עלולה להסתמך על החוק, ולגרום לכך ששתולי-הלבבות יועמדו לדין כעבריינים פליליים. כל העיתונים קיימו את הבקשה של דובר קופת-חולים, מלבד עיתון אחד: עיתון ה-הסתדרות, לה שייכת קופת-חולים — דבר. כאשר התכנסה ועדת-העורכים, כבר הופיע דבר עם גיוסה ראשונה באשר לזהותו של תורם הלב השתול. בעקבות זאת הודיעו עורכי מנרבי והארץ, כי לא יקבלו עליהם את החלטת ועדת-העורכים, לא לתת פירסום לשם ידיעה הנוגעת לזהותו של בעל הלב שנשתל.

כך החל מירון מטורף גלגות את זהות התורם. תוך 24 שעות נמצאו שתי משפחות ששענו, כי הלב השתול נלקח בלי ידיעתן, מכין-משפחה שנפטר.

★ ★ ★

לב מאיש שרא קיים

כיד-אליהו בתל-אביב, טענה משפחתו של אברהם סדגת כי הלב היה שייך לו. סדגת, פועל בניין בן 35, עולה מ-

שרה סולם קיבלה הדרכה מיוחדת כיצד יהיה עליה לנהוג בעיתונאים שיפנו אליה, ומה לענות להם.

★ ★ ★

אין סודות

באמצע השבוע שעבר הסתבר, כי נמצא מועמד מתאים לעקירת-לב, לשם השתלתו בגופו של סולם. מותו הקליני של האיש נקבע בשעות לפני הצהרים של יום החמישי בשבוע שעבר, אחרי שהאיש לקה בשטף דם במוח.

בשעה 12.30 בצהריים הוכנסו שני אני שים לחדרי הניתוחים של בית-החולים ביי-ניסון. בחדר אחד עסק צוות בראשותו של הר"ר ג'ק סלומון, שבו השתתפו גם ד"ר לוינסקי וד"ר מלמד, בכריתת הלב מגופו של האיש שמת באופן קליני. בחדר סמוך הורם אותה שעה יצחק סולם. פרופ' מוריס לוי, בסיועם של ד"ר דניאל אשכול וד"ר ויטני, החל לנתח את חזהו. לאחר 20 דקות של ניתוח הוציא פרופ' לוי את ליבו של סולם, אחרי שהיבר את עורקי הלב המנותקים למכונת הלב-ריאות.

אותה שעה, ללא תקלות, בדיוק מתימטי, הובא לחדר הלב, שנכרת בחדר-הניתוחים השני. במשך שעה וחצי עמל פרופ' לוי לשתול את הלב החדש בחזהו של סולם, לתפור אליו את העורקים. ברגע הסתיימה תפירת העורקים, כבר החל הלב החדש לפעום בחזהו של סולם, ללא צורך בהלם חשמלי לתחילת הפעימות.

שלוש וחצי שעות מרגע בו הוחל בני-תוחו של סולם, ניתן היה לנתק ממנו את מכונת הלב-ריאות. אבל הרופאים שהו בי-חדר הניתוחים שבע שעות רצופות. כל הצוות עבד בקורירות מופתי. לא היו תקלות ולא סימני התרגשות. לאחר מעשה נראתה השתלת-הלב לאנשי הצוות, כעניין טכני שבשיגרה. נראה היה שהכל יעבור בשקט. איש בבית-החולים ביי-ניסון לא ידע על ההשתלה בערכת בחדר-הניתוחים. חים. אבל דווקא או, כשנידמה היה שתמו הבעיות, הוכו הרופאים בהלם: בפתח חדר-

אדם אחר, נאלצו מוריס לוי וחבריו להמי תין להודמנות בה יוכלו ליטול לב מאדם, שלא הוא ולא בני-משפחתו ידעו על כך. מעשה זה מותר לפי חוק האנטומיה וה פאתולוגיה הקיים בישראל, שהחוקים ה דתיים תובעים לשנותו. לפי חוק זה מותר לרופא לנתח גווייה כדי להשתמש בחלק ממנה לריפוי של אדם אחר. אבל זאת רק בתנאי, ששלושה רופאים שהוסמכו לכך בהתאם לתקנות יקבעו בתעודה, כי הניתוח משמש למטרה האמורה.

תעודה כזאת, חתומה בידי שלושה רופאים כוסמכים, יכול היה פרופ' לוי למצוא ישנו רק פגם אחד בחוק. הוא קובע ש מותר להוציא איברים מגופו של אדם מת. אדם מת נחשב במובן החוק אדם שליבו הפסיק לפעום. במקרה כזה לא יצלה עוד הלב להשתלה. כדי להוציא לב ראוי להש תלה, הייבים המנתחים הוציאו מגופו של אדם שמת באופן קליני — כלומר, אדם שהרופאים קבעו שאין לו עוד סיכוי לחיות. אם כי עדיין לא מת לגמרי.

במיקרה כזה, של הוצאת אבר מגופו של אדם שמת באופן קליני, דרושה הסכמת ה אדם הנוטה למות או בני-משפחתו. בהע דר הסכמה כזו, עלולה הוצאת אבר מן ה גוף להחשב כמעשה הבלה פלילי.

בנקודה זו צועדים הרופאים על חבל מתוח דק מאוד. כדי למנוע הסתבכויות, העדיף מוריס לוי, שבפניו לא היה קדוש מהצלת חיידאם, לשמור על הוצאת הלב שנועד לשתילה בסודיות גמורה, כאשר תגיע ההודמנות לכך.

לפני חודש הוכנס יצחק סולם למצב של המתנה לקראת השתלת הלב. תוכנית ההש תלה נשמרה בסוד כמנס. ידעו אותה רק יצחק סולם, אשתו שרה, ואנשי הצוותים המנתחים של המחלקה לניתוח-לב ביי-ניסון. ש, שהתאמנו בשנה האחרונה לקראת ה ניתוח המסובך, בהשתלת לבבות בכלבים. בידעו את הצפוי כאשר יבוצע הניתוח, הזהיר פרופ' לוי את משפחת סולם וואת צוותו על שמירת הסודיות. אנשי הצוות נאלצו לחתום על הצהרת שמירת-סודיות.

(המשך מעמוד 17)

התקפת-לב, אושפו בבית-החולים דונולו ביפו. לאחר שההתקפים חזרו ונישנו, גילו רופאיו פגם חמור בליבו. מאחר שסברו כי רק ניתוח-לב פתוח עשוי להציל את האיש, הועיקו את מוריס לוי, מנהל המח לקה לניתוח-לב וזוהי בבית-החולים ביי-ני סוג, הרופא שהיה חלוץ השתלת הכליות בארץ, והמנתח הראשון בעולם ששתל מיס תמלב של עגל בליבו של אדם, נוסף לשר רה ארוכה של ניתוח-לב פתוחים.

פרופ' לוי הגיע, לאחר בדיקה, למסקנה אחת: רק השתלת לב חדש עשויה להציל את חייו של סולם. הוא גילה את מימצאו לסולם. סולם, שידע כי באם לא יסכים להשתלה יאפסו סיכוייו להמשיך לחיות, הס כים שישתלו בליבו לב של אדם אחר. כדי לבצע את ההשתלה היה צורך באדם שיתרום ליבו למטרה זו. אדם כזה לא היה.

★ ★ ★

צעידה עד חבל דק

ב העדר תורם, שיביע את הסכמתו במפורש למסור את ליבו להשתלה ל-

אברהם סדגת, פועל בניין מיד-אליהו, שמשפחתו טוענת כי הלב השתול נלקח ממנו, בחברת אשתו וילדתו, לפני שלקה בשטף דם במוח.